TYT · YKS 2027

TYT TÜRKÇE

SES BİLGİSİ

FULL TEKRAR

@siralamalarim

siralamalarim
.com

TYT Türkçe-1

Ünlü Uyumları ve Ünsüzler

➜ Ses bilgisi soruları genelde **"hangisinde farklı bir ses olayı vardır?"** şeklinde gelir. Önce kuralı, sonra **istisnayı** bil.

① Ünlü Uyumları

- **Büyük ünlü uyumu**: Kalın ünlüden (a, ı, o, u) sonra kalın, ince ünlüden (e, i, ö, ü) sonra ince ünlü gelir. → **kitaplık, evler**
- **Küçük ünlü uyumu**: Düz ünlüden sonra düz; yuvarlak ünlüden sonra düz-geniş (a, e) ya da dar-yuvarlak (u, ü) gelir. → **okul, gözlük**
- **Uyuma girmeyen ekler**: -ken, -ki, -leyin, -yor, -mtırak, -gil → **ararken, akşamleyin, geliyor**
- **Uymayan Türkçe kelimeler**: anne, elma, kardeş, hangi, inanmak

② Ünsüzler Ezber Kodu

- **Sert ünsüzler**: f, s, t, k, ç, ş, h, p → **"FıSTıKÇı ŞaHaP"**
- **Süreksiz sert ünsüzler**: p, ç, t, k → yumuşamaya uğrayanlar bunlardır.
- **Kaynaştırma harfleri**: y, ş, s, n → su-**y**-u, iki-**ş**-er, kapı-**s**-ı, bu-**n**-u

Tuzak: Tek heceli kelimelerin çoğunda yumuşama olmaz: **top → topu, saç → saçı**. Özel isimlerde yazıda gösterilmez: **Zonguldak'a**.

TYT Türkçe-2

Ses Olayları Tablosu

➜ Bir kelimede **birden fazla ses olayı** olabilir: **kayıp → kaybı** (ünlü düşmesi + ünsüz yumuşaması).

① Ses Olayları

Her Yıl Çıkıyor

Ses olayı	Kural	Örnek
Ünlü düşmesi	İkinci hecedeki dar ünlü, ünlüyle başlayan ek gelince düşer	ağız → **ağzı**, kahve+altı → **kahvaltı**
Ünlü daralması	Sadece **-yor** ekiyle: a, e → ı, i, u, ü	başla → **başlıyor**, de → **diyor**
Ünlü türemesi	Kelimede olmayan bir ünlü eklenir	dar → **daracık**, genç → **gencecik**
Ünsüz yumuşaması	p, ç, t, k → b, c, d, g/ğ	kitap → **kitabı**, renk → **rengi**
Ünsüz benzeşmesi	Sert ünsüzden sonra c, d, g → ç, t, k	kitap+cı → **kitapçı**, dolap+da → **dolapta**
Ünsüz türemesi	Bazı alıntı kelimelerde ünsüz ikizleşir	hak → **hakkı**, ret → **reddetmek**
Ünsüz düşmesi	Sondaki k, bazı ekler gelince düşer	küçük → **küçülmek**, sıcak → **sıcacık**
Göçüşme	Yan yana iki ünsüz yer değiştirir	kirpik ↔ **kiprik**, toprak ↔ **torpak**
Ulama	Ünsüzle biten kelime, ünlüyle başlayana bağlanarak okunur	Akşam oldu → **ak-şa-mol-du**